

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Syntagmata Theologica Sive Principalis Theologiæ Tractatus

Lourenço, Agostinho

Leodii, 1694

Sectio III. Assignantur aliquot regulæ servandæ in modo loquendi in hoc
Mysterio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80131](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80131)

exprimit; sicut neque *animal rationale*; cum tamen illa dicat de formali; nam cum prædicatum essentiale rei pertineat ad essentiale ipsius rei; substantia autem, quæ est pars compositi, sit illi essentialis (idemque de inharrentia respectu albi,) necessario dicendum est, significari de formali à nomine significante illud compositum, licet ipso nomine deducto à forma non exprimitur, nisi ipsa forma. Unde fit, quod aliquid potest dici confusè, cum tamen dicatur de formali.

27. Advertes secundò, concreta prout alibi diximus, alia esse substantialia, & alia accidentalia: Substantialia quædam dicunt de formali, sive in recto (quod idem est) naturam; & in obliquo, sive de connotato (quod idem valet) substantiam, ut *Deus*, & *Homo*: quædam è contra, ut *Persona*, & *Hypostasis*. Accidentalia quædam dicuntur adjectiva, & quædam substantiva: adjectiva dicunt de formali, sive in recto subjectum; & de connotato, sive in obliquo formam: Substantiva autem è contra. Advertes tertio, concretum multiplicari, quoties multiplicatur ejus significatum formale, seu rectum; nam unde aliquid sumit suum esse, inde sumit suam Unitatem; sed esse concreti est ejus formale significatum, ergo hoc multiplicato, aut non multiplicato, multiplicatur, aut non multiplicatur concretum. Hoc posito.

28. Dico 1. Concreta deducta ex substantiis multiplicantur in divinis, sicque dicuntur plures *Personæ*, & *Hypostases*. Patet, tum ex fide: tum ex ratione, siquidem in Divinis multiplicantur substantiæ, quæ dicuntur de formali, & in recto per illa concreta; ergo multiplicantur etiam ipsa concreta.

29. Dico 2. Concreta deducta ex Natura non multiplicantur in Deo. Patet, tum quia dicerentur plures Dii, quod est contra fidem: tum quia licet multiplicentur substantiæ, non multiplicatur Natura, quæ principaliter dicitur de formali, & in recto.

30. Dico 3. Concreta adjectiva in Divinis multiplicantur quidem adjectivè; non tamen substantivè. Patet, quia in primo sensu supponunt pro Personis, quæ sunt plures: in secundo autem pro forma, quæ est una tantum; ergo &c. Hinc colliges primò, posse in Divinis admitti *tres Omnipotentes*, *tres Sapientes* adjectivè; nam licet Omnipotentia, & Sapientia, (sicque de reliquis formis essentialibus,) sit una, & eadem in omnibus Personis, cum tamen terminus *tres*, qui dicit multitudinem, cadat supra Personas, quas determinat, & non supra formam adjectivè significatam, bene possunt dici *tres Omnipotentes*, & *tres Sapientes* adjectivè. Nunquam tamen ita dicuntur substantivè; siquidem cum forma substantivè significata sit una, & eadem in omnibus Personis, nunquam potest significari substantivè in plurali.

31. Colliges secundò, in Divinis posse admitti etiam substantivè *tres res*, *tria entia*, *tria vera*, *bona*, *tres durantes*, *æterni*, *increati*, *infiniti*, *immutabiles*, sicque de aliis, cum addito, i. est relativè. Quorum plura prædicata admittunt *P. Soa. lib. 3. de Trinit. cap. 11. n. 6. & cap. 12. n. 7. P. Tanver. d. 4. q. 1. dub. 7. n. 10. & q. 3. dub. 4. n. 9. & P. Amicus d. 29.* Probatur tamen absolutè, quia hujusmodi prædicata, sive positiva, sive negativa sint, de quoriam alibi, sunt propria Personarum, illisque ratione sui conveniunt; siquidem cum qualibet sit verum ens reale distinctum virtualiter ab Essentia, ut supra diximus, prout sic habet suam dura-

tionem, æternitatem, &c. ratione sui; sed quando formæ sunt plures, etiam in uno subjecto, faciunt plura concreta substantivè, cum multiplicetur rectum, & formale ipsius concreti; ergo &c.

Dices: Hoc videtur esse contra Symbol. D. Athan. ibi: *Non tres æterni, sed unus æternus: sicut non tres increati, nec tres immensi, sed unus increatus, & unus immensus*; ergo &c. Respondeo negando antecedens: ibi enim loquitur de æternitate (sicque de aliis) essentiali contra Arianos dividentes Essentiam in Patre, & Filio: Unde non sunt dicendi tres æterni, &c. æternitate essentiali; maximè verò cum addito, nempe relativa.

Advertes hinc, plura alia esse nomina, quæ in hoc Mysterio usurpantur, de quibus D. Thom. 1. p. q. 31. & P. Mol. P. Vasq. hic, P. Soar. lib. 3. de Trinit. cap. 13. P. Granad. tract. 5. d. 2. & pro quibus sit regula generalis. Illis tantum nominibus utendum nobis est in hoc Mysterio, quibus ita declarantur Personæ, ut non negetur Unitas Essentiæ cum Ario: & ita significetur Unitas Essentiæ, ut non negetur distinctio Personarum cum Sabellio, sicque mediâ viâ incedendum, illisque vocibus utendum, quæ cum Naturæ Unitate Personarum explicant distinctionem, juxta illud Christi Domini Joan. 15. ibi: *Ego, & Pater unus sumus*. Ubi D. Cyrill. lib. 7. cap. 10. *Utrumque*, inquit, *audi, & unum, & sumus, & à Cerybdi, & Syllabib. beraberis. Quod dixit unum, liberat te ab Ario separante Filium à substantia Patris. Quod dixit sumus, liberat te à Sabellio, confundente Personas Patris, & Filii sine discrimine. Si unum, non ergo diversum, Si sumus, ergo Pater, & Filius*. Unde si in usurpatione aliquorum nominum reperitur diversitas inter Patres; aut in diversis sensibus acceperunt alia nomina; aut illis usi sunt, quia pro tunc multum erat periculum. Quia tamen in hoc Mysterio non solum res, sed & voces habemus à Conciliis, & Patribus præscriptas, à quibus non licet absque temeritate recedere, ut instruat Theologus quomodo cautè, castèque debeat in tanto Mysterio loqui, incautasque ac insolentes aliorum locutiones vitare, aliquas hic apponemus regulas ex certis, solidisque principis deductas, & aliquas earum propositiones examinabimus, præsuppositis certis quibusdam censuræ gradibus ex Concil. Constantiens. sess. 8. & 15. Igitur sit:

SECTIO III.

Assignantur aliquot regulæ servandæ in modo loquendi in hoc Trinitatis Mysterio.

IN Concil. Constantiens. Sess. 8. & 15. aliqui censuræ gradus apponuntur, quibus propositiones aliquæ censurari possunt: Primus est *Hæresis*, quæ directè opponitur alicui veritati expressè revelatæ: aut conclusioni per evidentem discursum explicatæ, ut jam contentæ in aliquâ expressè revelatæ. Secundus est *Error*, qui directè opponitur conclusioni theologicæ, ut ex principiis fidei evidenter deductæ, quia ut explicatæ spectat ad primum gradum *Hæresis*. Tertius est *Errori* proximus, qui opponitur conclusioni theologicæ, non ut evidenter, sed ut probabilissimè deductæ ex principiis fidei. Quartus est

est *heresim sapiens*, qualis est propositio, quæ cum possit habere sensum catholicum, ex circumstantia tamen, & conditione proferentis, possit suspicari in sensu hæretico prolata, ut hæc: *Christus est minor Patre*: quæ ab Ariano prolata hæresim sapit, cum tamen à Catholico nullam ingerat suspicionem.

35. Quintus gradus est propositio male sonans, seu piarum aurium offensiva, qualis est quæ absurdum, & peregrinum sensum à communi Patrum, & Scholasticorum affert. Sextus est temeritas, qualis est propositio, quæ nullâ sufficiente ratione, vel autoritate fulta, communi Scholasticorum sensui, vel approbati authoribus adferatur: aut quæ ut certum affirmat, quod nullâ ratione probari potest; quæ etiam impudens, & insolens appellari solet. Septimus est propositio scandalosa, qualis est, quæ licet sit vera, auditoribus tamen ruinæ occasionem præbet. Octavus est propositio Schismatica, qualis est, quæ viam parat ad schisma, aut separationem à capite, ut *hæc est non obedire Superiori, aut tyrannum occidere*.

36. Nonus gradus est propositio seditiosa, qualis est, quæ viam sternit ad seditionem. Decimus propositio periculosa, qualis est, quæ potest periculi occasionem adducere, aut in fidei doctrina, aut in moribus, ut *homo absque penitentia externa potest esse perfectus*. Undecimus est Blasphemia, quæ Deo immediatè, aut mediatè injuriam irrogat, quæ aliquando cum hæresi conjungitur; siquidem una, & eadem propositio sæpe multis inficitur notis, ut *Deus est author peccati*. Duodecimus est Impietas, qualis est propositio improbabilis, & fidei pietati notabiliter detrachens: quæ tamen differt à propositione non pia, quia hæc licet sit probabilis, pietati tamen fidei minimè favet. Decimustertius est propositio arrogans, qualis est, quæ plus affert, quàm potest probari. Decimus quartus est propositio improbabilis, qualis est, quæ nullo nititur fundamento. His præmissis, omnia, quæ de hoc Sacrosancto Trinitatis Mysterio dicenda sunt, ad certas quasdam regulas, quoad fieri potest, reducemus. Igitur:

37. Prima regula sit: Nomina neutrius generis non sunt pluraliter enuncianda in divinis: maximè autem masculini generis. Patet primò, quia ita definitum est in Concil. Later. sub Innocent. III. cap. damnamus de sum. Trinit. ibi: *Licet igitur alius sit Pater, alius Filius, alius Spiritus Sanctus; non tamen aliud, sed id, quod est Pater, est Filius, & Spiritus Sanctus*. Confirmatur ex D. Aug. tract. 36. in Joan. ibi: *Aliud non est Pater, Filius aliud. Alius est rectè dicis, aliud non rectè*. Patet secundò ratione, quia nomen neutrum, cum sit substantivum supponit pro Natura, quæ est una, sicque multiplicaretur, illo multiplicato, quod est hæreticum; masculinum autem supponit pro Personis, quæ cum sint plures, potest cum illis pluralificari; ergo &c.

38. Hinc colliges primò ex apposita regula, & ratione, sicut in Deo non est aliud, & aliud, sed alius, & alius, ita è contra in Christo Domino esse aliud, & aliud; non tamen alius, & alius, quia in Christo Domino est diversitas Naturarum, non autem suppositorum; sicque licet in eo sit duplex filiatio, nempe divina, & humana, non potest dici alius, & alius Filius, quia alius importat pluralitatem suppositi, rectè tamen dicitur habens plures filiationes. Secundò has non esse faciliè admittendas: In Deo sunt multa: sunt plura entia: nisi cum addito, id est relativa: posse tamen admitti

etiam sine limitatione: In Deo sunt plures res: entitates: est pluralitas; siquidem in primis nomina referuntur ad Essentiam; in secundis ad Personas.

Tertiò has esse veras: *Pater, & Filius sunt unus*: sunt idem ipsum: *Pater est idem, quod Filius*: non est aliud, aut alterum à Filio: has tamen falsas: *Pater, & Filius sunt unus*: sunt idem ipse: *Pater est idem, qui Filius*: est aliud, aut alterum à Filio: siquidem primæ important identitatem Naturæ, & distinctionem ejusdem negant, quod est verum: secundæ autem identitatem Personarum, & diversitatem Naturæ important, quod est falsum. Similiter hæc est vera: *Pater est idem Deus, qui Filius*: hæc tamen falsa: *Pater est idem, qui Filius*; siquidem in hac relativum qui refert immediatè Patrem: in illa verò Deum.

Quartò has esse falsas: *Deus generans est Deus genitus*: *Deus generans est Pater*: idem Deus est Filius genitus: quia idem immediatè refert Deum ut affectum termino notionali genitoris. Similiter falsa est hæc: *In divinis est alius, & alius Deus*: alter, & alter Deus: hæc autem vera: *In divinis est Deus, & Deus*: quia in hac non affirmatur alietas Deitatis; maximè verò in illa. Deindè hæc sunt veræ: *Deus genuit Deum*: *Alius genuit alium*: *Habens Deitatem genuit alium habentem Deitatem*: hæc autè sunt falsæ: *Deus genuit aliud Deum*: aut alterum Deum: *Deus genuit eundem se*: aut alterum se; siquidem in his affirmatur alietas de Deitate, in illis autem de Personis.

Secunda regula est: Nomina concreta substantiva de re absoluta prædicantur de Personis singulariter: Adjectiva autem pluraliter, ut patet ex supra dictis. Patet, quia nomina substantiva sumunt unitatem, aut multitudinem à forma, quam significant: Adjectiva autem à subiecto, seu supposito; hoc autem in Deo est triplex; illa verò est una, nempe eadem Natura; ergo &c.

Hinc colliges primò, has esse substantivè veras: *Pater, Filius, & Spiritus Sanctus sunt unus Deus*: unus Creator: unus Dominus: unus Sapiens: unus Eternus: unus Immenfus: *Pater, & Filius sunt unus Spirator*: unum Principium ad intra. Similiter etiam esse adjectivè veras has: *Pater, Filius, & Spiritus Sanctus sunt tres Divini*: tres habentes Deitatem: tres creantes: tres Sapientes: tres Eterni: tres Immensi: duo spirantes: duo principiantes: *Pater, Filius, & Spiritus Sanctus intelligunt*: volunt: creant: puniunt: misereantur; siquidem verba subeunt leges Adjectivorum.

Tertia regula est: In divinis vitanda sunt hæc nomina: *Diversi, differentis, Alieni, Disparati, Extranei, Dissormis, Dissimilis, Discrepantis, Separati, Divisi, Disjuncti*. Ita D. Thom. 1. p. q. 31. art. 2. Siquidem nomina *Diversi, & Differentis* important diversitatem in Natura: Nomina autem *Alieni, Disparati, Extranei, Discrepantis, Dissormis, Dissimilis*, important inæqualitatem in Essentia: Nomina verò *Separati, Divisi, Disjuncti* significant distinctionem in substantia.

Hinc colliges, has esse falsas: *Filius est diversus, differens, alienus, disparatus, extraneus, discrepans, separatus, divisus, disjunctus à Patre*: has tamen veras: *Filius est distinctus, discretus, oppositus Patri*: similis, æqualis, conjunctus, idem cum Patre. Et cum addito limitante ad Personas admittunt communiter Recentiores hæc nomina *diversi, & differentis*, ita ut Personæ dicantur proprietatibus *differentes*, aut *diverse*.

Quarta regula est: Nomina, quæ Personarum consortium à Divinis excludunt cautè sunt usur-

panda. Unde falsæ sunt hæc: *Deus est solitarius: est solus*. Patet, quia hæc nomina adjuncta termino essentiali excludunt, non solum consortium aliorum Deorum, sed etiam Personarum ejusdem naturæ. Dixi *eiusdem naturæ*, quia licet *Deus* associetur Angelis, & hominibus, adhuc diceretur *solus*, aut *solitarius*, si cum eo Personæ Divinæ non existerent, ut notat D. Thom. *cir. art. 3. ad 1.*

46. Quinta regula est: Dicitio exclusiva non potest adungi termino personali respectu prædicati essentialis: unde falsæ sunt istæ: *Solus Pater intelligit: solus Filius creat: solus Spiritus Sanctus gubernat*: Potest tamen adungi respectu prædicati notionalis: Unde veræ sunt istæ: *Solus Pater generat: solus Filius generatur: solus Spiritus Sanctus spiratur*.

47. Dices: In hac Christi Domini Matt. 11. *Nemo novit Filium, nisi Pater, neque Patrem quis novit, nisi Filius*: adjungitur dicitio exclusiva *Nemo* termino personali respectu prædicati essentialis, qualis est Patris, & Filii notitia; & tamen propositio est vera, licet ab ea notitia excludatur Spiritus Sanctus; ergo &c. Respondeo cum D. Thom. 1. p. q. 31. a. 4. ad 2. D. Bonaven. in 1. dist. 21. art. 2. q. 2. terminum *nemo* distribuere pro Natura, non pro Persona, ideoque vera est illa: *Nemo novit Filium, nisi Pater*, quia cum terminus *Nemo* distribuatur pro Natura intellectuali, solum excludit aliud essentialiter, & non alium personaliter: hæc autem est falsa: *Solus Pater novit Filium*, quia cum terminus *solus* distribuatur pro Persona, excludit alium personaliter.

48. Sexta regula est: Nomina partiitiva, *omnis, aliquis, quilibet, quicumque, nullus*, non rectè tribuuntur in divinis termino essentiali: Unde nefas est dicere: *Omnis Deus*: ut ait Caiet. 1. p. q. 29. art. 4. ad 3. Et ratio est, quia per hujusmodi nomina indicaremur, plures esse Deos. Dixi tamen termino essentiali, nam si tribuantur termino personali, rectè dices: *Omnis Persona creat: Aliqua Persona generat: Quilibet Persona intelligit: Nulla Persona discurrit*.

49. Septima regula est: In divinis utendum vocibus non solum importantibus unitatem Essentialiæ, sed etiam pluralitatem Personarum: ita tamen cautè, ut voces significantes pluralitatem non referantur ad unitatem Essentialiæ: aut è contra significantes unitatem referantur ad Personas. Unde falsæ sunt hæc: *Deus est ter Deus: est geminus Deus: est ter unum: est tria*; quia numerus immediatè refert Essentialiæ. Istæ tamen sunt veræ: *Deus est ter unus: est trinus: est tres: est Trinitas: est trium*: quia numerus immediatè refert Personas.

50. Advertes hic, nomen *Trinitas* ex præscripto Patrum, & Scholasticorum maximè accommodari ad hoc mysterium significandum; siquidem ut ex D. Isidor. notavit Magist. in 1. dist. 24. ex vi etymologiæ significat trium unitatem; sicque translatum ad Deum significat, non solum numerum Personarum, illumque de formali, sed etiam unitatem Essentialiæ, licet in obliquo. Unde quando dicitur: *Unitas in Trinitate, & Trinitas in unitate*: solum explicite significatur, quod implicite significat nomen *Trinitas*: Sicut igitur solius Dei proprium est, esse tres Personas ejusdem Essentialiæ, ita soli Deo propriè convenit hoc nomen *Trinitas*.

51. Hinc colliges primò, falsas esse has: *Deitas est trina: Trinitas est trina*; siquidem in prima triplicatur Deitas; in secunda autem triplicatur ipsa Personarum Trinitas; est enim sensus: *In Deo sunt tres Personarum Trinitates*: quod est falsum. Ne-

que dicas in Hymno Festi Corporis Christi dici: *Terrina Deitas*: statim enim subiungitur: *unaque poscimus: ubi vox una temperat vocem trina*, ut supponat pro Personis.

Colliges secundò, has esse veras: *Unitas est Trinitas: Deus est Trinus*: prima enim est D. Aug. lib. Meditat. cap. 30: ibi: *O una Trinitas, & trina unitas Deus*. Deindè cum *unitas* non solum supponat pro unitate Naturæ, sed etiam Personarum; sunt enim tres Personarum unitates, rectè dici potest: *Unitas est trina*. Dices: Hæc: *Deitas est trina*: est falsa; ergo etiam hæc: *Deus est trinus*. Respondeo negando consequentiam; diversa ratio est, quia nomine *Deus* ex modo significandi supponitur pro Personis: at verò *Deitas* solum supponit pro Essentiali, sicque nisi addatur aliquid, quod temperet vocem *Trina*, ut supponat pro unitate Essentialiæ, addita Deitati ipsam Deitatem multiplicat, efficitque sensum falsum.

Inferes: Ergo sicut *Deus* potest dici *Trinus*, aut *Trinitas*, poterit etiam dici *triplex*. Respondeo negando illationem: tum quia contrarium docet Concil. Toletan. 11. in *Confess. Fidei*: *Non triplex, ait, Trinitas, & dici, & credi debet: tum quia nomina Trinitas, & Trinus sunt usu Theologorum accommodata ad significandam simul & unitatem Essentialiæ, & numerum Personarum, quam significationem non habet nomen Triplex, nisi expressè referatur ad notionalia; tunc enim sine periculo dices: In Deo est triplex Persona: quadruplex relatio: duplex processio: gemina spiratio activa, & passiva. Ita D. Thom. q. 10. de potent. art. 2. Sic etiam licet, non absolute de Deo, sed de Personis dicere: *In Deo est multiplex relatio: multiplicitas notiorum, aut Personarum: ex D. Aug. lib. Meditat. cap. 37. Nunquam tamen, neque cum expressa limitatione ad notionalia sunt admittenda in Deo nomina Trinitas, aut Triformis. Neque dicas in hymno Pentecost. appellatur Spiritus Sanctus Septiformis: hoc enim solum de eo dicitur in ordine ad effectus ad extra, qui ei appropriantur tanquam Authori sanctificationis.**

Octava regula est: Notionalia prædicantur de nominibus essentialibus concretis, de quibus à fortiori prædicantur essentialia. Ita colligitur ex D. Thom. 1. p. q. 29. art. 4. Patet, quia concretum essentiali ex modo significandi supponit pro Personis; importat enim Deitatem ut in habente, live in supposito, licet non in hoc, aut illo determinatè: sicut *homo* importat humanitatem ut in habente, cum supponat pro individuū naturæ humanæ, licet non pro hoc, aut illo determinatè; ergo de tali concreto possunt prædicari notionalia, & à fortiori essentialia; siquidem cum notionalia sint actus personales, possunt prædicari de nominibus Personas significantibus.

Hinc colliges, has esse veras: *Deus generat: Deus generatur: Hic æternus spirat: Hic immensus spiratur: Deus refertur ad Deum: Deus relativè opponitur Deo*. Dices: Hæc sunt falsæ: *Deus non generatur: Hic æternus, aut immensus non spiratur: Deus non refertur ad Deum: Deus relativè non opponitur Deo*; ergo etiam illæ erunt falsæ. Respondeo negando consequentiam; diversa ratio est, quia affirmativa (quales sunt illæ,) ut sit vera, opus non est, quod universaliter conveniat subiecto secundum omnia, in quibus reperitur ipsum subiectum, sed satis est, si ei conveniat in uno tantum supposito existenti, ut convenit in prædictis propositionibus affirmativis: at verò negativa (quales sunt istæ,) ut sit vera, secundum nullum suppositum debet

debet ei convenire, cum negatio sit malignantis naturæ, & omnia neget. Patet, nam reproductio Petro in duobus locis, hæc: *Petrus scribit*: erit vera, si Petrus in uno loco tantum scribat: hæc autem falsa: *Petrus non scribit*: nam ut esset vera, debebat in nullo loco scribere. Confirmatur, quia sic etiam sunt falsæ istæ: *Filius Dei non est mortuus*: *non est sepultus*: licet possint verificari de Natura Divina: ut enim essent veræ, debebant etiam verificari de Filio Dei secundum naturam humanam.

56. Nona regula est: Nulla actio, sive notionalis, sive essentialis significata per verbum exercitum, sive in actu exercito, potest prædicari de terminis essentialibus, aut personalibus sumptis in abstracto, nisi talis actio sit formaliter à tali principio. Patet ex illo principio Logicorum: *Omnia verba, excepto substantivo sum, es, est, sunt, adjectiva, & applicata subiecto reddunt sensum formalem.*

57. Hinc colliges, has esse falsas: *Deitas generat*: *Essentia refertur*: *Intellectus spirat*: *Voluntas intelligit*: *Immensitas creat*: *Misericordia punit*: *Iustitia misereatur*: liquidem enunciatur actio de subiecto sumpto in abstracto, cujus actionis subiectum ipsum non est principium formale illius, sed solum identicum: has autem esse veras: *Intellectus intelligit*: *Voluntas vult*: *Omnipotentia creat*: *Sapientia gubernat*: *Bonitas beneficit*: siquidem in illis enunciatur actio de subiecto sumpto in abstracto, cujus actionis subiectum ipsum est illius formale principium.

58. Decima regula est: Omnis actio significata per nomen, aut verbum solum in actu signato, potest prædicari de quacumque perfectione Divina significata sive in concreto, sive in abstracto; siquidem actio prout sic non sumitur per modum adjectivi, sed per modum substantivi; ac proinde non reddit sensum formalem, sed identicum, ideoque ad ejus veritatem sufficit sola identitas prædicati cum subiecto. Unde hæc sunt veræ: *Deitas est generatio*: *Deitas est spiratio*: *Essentia est relatio*: *Intellectus est volitio*: *Voluntas est intellectio*.

59. Undecima regula est: Perfectiones, quæ in suo conceptu involvunt secundam intentionem, non possunt de se mutuo, neque de aliis perfectionibus prædicari. Patet, quia hujusmodi perfectiones prout sic non prædicantur solum secundum perfectionem realem, quam dicunt ut substractum, sed etiam secundum eam intentionem, quam simul important; atqui secunda intentio unius non est secunda intentio alterius; ergo falsa est prædicatio unius de alia, aut de aliis, in quibus nulla secunda intentio includitur. Unde falsæ sunt hæc: *Attributum Sapientie est Attributum Bonitatis*: *Attributum Iustitie est Attributum Misericordie*: sicque de aliis.

60. Duodecima regula est: Præpositiones, quæ dicunt habitudinem termini ad principium productivum solum possunt tribui Personis procedentibus respectu producentium. Ita *D. Thom. 1. p. q. 41. art. 3.* Patet, quia nullus potest se ipsum producere. Unde falsæ sunt istæ: *Deitas est ex Deitate*: *Essentia ab Essentia*: *Sapientia ex Sapientia*. Hæc autem sunt veræ: *Filius est à Patre*: *Spiritus Sanctus ex utroque*: *Filius est de Substantia Patris*: Aliquæ aliæ regulæ poterant hic assignari, quas non assignamus, quia hæc ut præcipuè sufficient, ut rectum loquendi modum in hac materia teneamus. Igitur sit:

SECTIO IV.

De Constitutione Divinarum Personarum.

UM ratio Essentia præcisè sumpta non vendicit in divinis rationem Personæ, profitemur enim unam Essentiam, & tres Personas; & in his aliunde includatur Essentia; ut potè quæ verè sunt Deus, hic agendum nobis est de constitutione harum Personarum: Pro qua sit:

Difficultas 1. Utrum in Personis Divinis detur constitutio; proprietatibusq; Personalibus constituantur? Affirmativè. Ita *Magist. in 1. dist. 26. & 27. Alexand. 1. p. q. 68. memb. 2. & 3. a. 6. Albert. 1. p. q. 39. memb. 2. a. 1. D. Thom. 1. p. q. 40. art. 2. & 3. & in 1. dist. 26. q. 2. a. 2. Henricus p. 2. a. 55. q. 1. ad 3. D. Bonav. in 1. dist. 26. a. unic. q. 4. & dist. 33. a. 1. q. 1. & 2. Richard. in 1. dist. 26. a. 3. q. 1. & 2. Durand. in 1. dist. 26. q. 2. num. 7. Scot. ibid. q. 1. Aureol. Carthusian. Egid. Major. Argentin. Ocham. Gabr. Marsil. & alii, quos citat & sequitur P. Ruiz d. 86. de Trinit. sect. 2. n. 1. P. Soar. lib. 7. de Trinit. cap. 1. n. 3. P. Molin. 1. p. q. 40. a. 2. d. 1. P. Arrub. d. 111. cap. 2. P. Tanner. d. 4. q. 3. dub. 6. n. 8. P. Vasq. 1. p. d. 158. cap. 5. P. Amicus d. 20. sect. 1. n. 11. P. Arriaga d. 51. sect. 3. n. 14. & alii. Probatur primò autoritate Concil. Lateran. cap. Firmiter, de Sum. Trinit. ibi: *Hæc summa Trinitas secundum communem essentiam individua, secundum personales proprietates discreta.* Et Concil. Florent. sess. 18. ibi: *Ira ut Persona constet ex substantia, & proprietatibus.* Et sess. 19. *Persona, inquit, constat ex divina substantia, & proprietate.* Et 6. Synodus Constantinopolit. actio. 11. Deum appellat subsistentiis, proprietatibus intellectualibus semorum, subsistentibus numero divisibilibus. Et Ecclesia in Præfatione de Trinit. canit: *Et in Personis proprietates; ergo &c.**

Probatur secundò autoritate Sanctorum Patrum. D. Dionys. de Divin. Nomin. cap. 2. *Distincta, ait, & propria sunt Patris nomen, quod Essentiam superat, & res ipsa, Filius, ac Spiritus.* D. Basil. hom. 28. contra Sabellianos. *Ut igitur, ait, perspicua tibi sit Personarum proprietates, & differentia, numerat seorsum Patrem, seorsum quoque Filium.* D. Athan. dialog. 1. de Trinit. *Pater, inquit, est proprium Patris, Filius est proprium Filii, & esse Spiritum Sanctum Dei est proprium Spiritus Sancti.* D. Ambr. in Symbol. Apostolor. cap. 10. ad illud Joan. 10. *Ego, & Pater unum sumus.* Unum dixit, inquit, propter Naturam Deitatis: Sumus propter Personarum proprietates. D. Aug. lib. 3. contr. Maximin. cap. 10. fin. *Propter, ait, uniuscujusque proprietatem tres Personæ sunt.* Idem habet serm. 38. de tempor. & lib. 83. quæst. q. 69. D. Fulgent. de Fide ad Petrum cap. 1. *Pater, ait, Filius, & Spiritus Sanctus Personarum sunt ab invicem proprietate distincti.* Idem habent Gregor. Nyssen. lib. ad Ablabium. D. Nazian. orat. 1. n. 71. & orat. 32. ad 150. Episcopos, & orat. 37. D. Cyril. Alexand. lib. 1. dialogor. de Trinit. Theodoret. D. Anastas. D. Isidor. D. Hilari. lib. 4. de Trinit. & lib. 11. & 12. D. Justin. quæst. 17. ad Orthodoxos. D. Cyprian. Tertull. lib. contra Praxeam cap. 2. & alii, quos videre licet apud P. Ruiz cit.

Probatur tertio ratione, quia de Fide est, Personas Divinas esse unum, & esse distinctas; ergo habent in quo conveniunt, nempe Essentiam omnibus